

ילדי היקר

אני מתגעגע אליך!

ערב פסח תש"פ...

לכבוד ידידי מבורו פארק... הרה"ג...

לאור מכתבו ובקשתו לכמה דברי חיזוק בעת החושך הנורא הזה, שיש מאות ואלפים מבני ישראל חולים מאד... בכל הריכוזים החרדיים בכל רחבי העולם, ומהם הרבה שהלכו לעולמם ביסורים נוראים... והשאירו אחריהם אלמנות... ויתומים רכים... דמעתם ושעותם זועקת למרומים...

המגיפה הזו הפילה כ"כ הרבה חללים, עד שהאנשים החלו כבר לדבר על מספרים. המספרים מקהים את עוצמת ההבנה והרגש שכל יחיד ויחיד הוא עולם מלא, ואסון איום ונורא... האופן בו מפסיקים להבין את עוצמת הטרגדיה שקורה היום בעם ישראל הוא כשהופכים את החולים... המתים... היתומים... והאלמנות... לנתונים קרים ויבשים. למספרים. בכך מתנתקים ומאבדים קשר עם המציאות הנוראה המתרחשת ביהדות החרדית...

כי כשאדם רואה מספר בגיליון אלקטרוני, ולא חולה עם פצע פעור, מורדם ומונשם ונאבק על חייו, כשאין לאל ידו להושיע... או מיטה דוממת ובודדה בבית הקברות... קל לו לדמיין שהמצב אינו חמור כפי שהוא באמת... במקום לתת לזה עדיפות עליונה של הצלת עם ישראל, מתייחסים לכך כעוד נתון סטטיסטי המופיע בעיתון.

לכן אני יושב כעת ומנסה להתחבר לפנים האנושיות היהודיות של כל חולה השוכב במיטת חוליו ומדמם למוות... על כל נפטר... על כל דמעה, בכי וזעקה של יתום או על אלמנה... כאילו הם לפני - ואני שומע באוזני רוחי את זעקתם הנואשת **עד מתי... תעשה משהו... וליבי נקרע בקרבי...**

בתוך הצרות הגדולות והאיומות הללו, אני רואה בעיני רוחי גם את הצרות הקטנות יחסית, על כל אלפים ורבבות מבני ישראל שאיבדו את מקור פרנסתם, עד שלא היה להם ממש אפשרות לקנות צרכי הפסח הבסיסיים, לא מדובר על נעליים או חליפה, (מי חושב על זה בימים אלו?!), אלא מצות, תפוחי אדמה, וכדו'... הם חיים בפחד מפני העתיד הקודר...

כך שאני רואה... שומע... ומרגיש... את המצב הנורא והאיום הזה שעם ישראל שרוי בו שבוכה וזועק עד לב השמים... וליבי נמס בקרבי מכאב...

לבכות אתך ביחד

ע"כ התיישבתי לכתוב לך ידידי היקר כמה מלים מלב אל לב... כשדמעות זולגות מעיני על צרת בת עמי... תדע לך שליבי ולב יושבי ארץ ישראל (שגם מהם רבים נמצאים באותו מצב שלכם רח"ל...) בוכה עמכם, ומתפלל לרפואתכם וישועתכם במהרה...

אתם לא לבד...

באחת העיירות הסמוכות לעיירה ווארקע, היה יהודי אחד שלאחר שנים רבות מנישואיו, נולד לו ילד יחיד במזל טוב. ויהי היום ילדו הקטן החל להרגיש ברע, האב לקח אותו לרופא העיירה, הרופא בדק את הילד, ולאחר מכן אמר לאב: **"ילדך חולה מאד, אין בכוחי לעזור לו, קום קרא אל אלוֹקִיךָ..."**

כששמע היהודי את הבשורה הקשה, קם מיד ונסע להרבי **רבי מנדל מווארקע**, כשנכנס "לפני ולפנים" החל היהודי למרר בבכי נורא וזעק: "רבי הושיעה, ילדי היחיד שלמענו שפכתי כ"כ הרבה דמעות חולה מאד, הוא זקוק לרחמי שמים מרובים, אנא רבי העתר בעדי לאלוקים..."

הרבי הקדוש שלקח את צרתו של היהודי אל לבו, ודמעות נצצו בעיניו, השעין את ראשו על כפות ידיו ושקע במחשבות נוגות ועמוקות, לאחר כמה רגעי ציפיה הרים את ראשו ואמר: **"מה אוכל לעשות, שערי שמים נעולים ואיני יכול לעזור לך..."**

היהודי יצא מבית הרבי שבור ומדוכא ודמעתו על לחיו, חשב בלבו, אם הרבי הקדוש אינו יכול לעזור לי אז מי יוכל לעזור לי? ופרץ בבכי נוסף, באנחה נוספת, עד שהגיע לביתו התיישב על הכסא הראשון שנזדמן לפניו בחוסר כח, ויבב בבכי תמרורים, כשראה את ילדו הקטן שוכב קודח מחום על ערש דווי ואין בידו להושיע...

והנה לא עוברות כמה רגעים והוא שומע פעמי מרכבה מתקרבת ובאה, המרכבה נעצרה ומישהו ירד ממנה לעבר ביתו, נשמעת דפיקה חלשה ומהוססת על הדלת, כשפתח את הדלת נדהם לראות מולו את הרבי הקדוש מווארקע.

כשהרבי נכנס פתח ואמר: "כשבאת לפני ובכית על ילדך החולה נסיתי להתחנן ולדפוק על שערי רחמים, אך הם ננעלו בפני, לאחר שיצאת מביתי שבור ומדוכא ישבתי וחשבתי, נכון אני לא יכול לעזור לך, אני לא יכול להושיע אותך, אבל את זה הרי אני כן יכול לעשות **"אני יכול הרי לבכות אתך, אני יכול להשתתף בצערך הנורא ולהתפלל עמך"**,

ולכן באתי, **"בא ונבכה ביחד אולי בזכות הבכיה של שנינו תושע"**..."

הם ישבו, בכו, והתחננו לפני בעל הרחמים עד שנשמעה שוועתם ועזקתם במרומים תפילתם נתקבלה, והילד החל להזיע ולהבריא...

ידידי היקר, הסיפור הזה, הוא הסיפור שלנו-של עם ישראל כיום... הוא לא סיפור על ילד אחד חולה שגם עליו צריכים לשפוך עליו דמעות כמים... אלא על עשרות ומאות אלפי חולים במגיפה הנוראה רח"ל... על עשרות אם לא מאות שכבר נפטרו לבית עולמם רח"ל... על עשרות אם לא מאות אלמנות ויתומים רח"ל... כמה דמעות עלינו לשפוך עליהם???

נכון, אני יודע לא יכול להושיע אותם, אבל **לבכות איתם אנחנו יכולים... ואנחנו בוכים...**

אוהב יותר מכל אוהב

אבל הקב"ה רוצה גם שנעשה משהו, שלא נשב בחיבוק ידים, אז אומר לך איך אני רואה את המצב, דבר ראשון יסוד מוסד, שעליך ועל כל יהודי לדעת שהקב"ה שברא אותנו, אוהב

אותך ואת כל יהודי באשר הוא כמו בן יחיד כמאמר הבעש"ט. ולכן אנחנו מזכירים בתפילה כמה פעמים ענין אהבת ה' אותנו... ומובא בזוהר הקדוש (פ' שמות דף כו ע"א) "אמר רבי יהודה אילו הוו ידעין בני נשא רחילותא דרחים קוב"ה לישראל הוו שאגין ככפיריא לתור אבתריה - תרגום היו שואגים כאריה לרדוף אחריו..."

וא"כ מאחר הקב"ה אוהב אותנו אהבת נפש כמו בן יחיד, כל מה שעושה עמנו נובע מתוך אהבה עצומה שלו יתברך לבניו אהוביו. מטעם זה הרבי הפני מנחם מגור שסבל הרבה צרות בחייו, ובנוסף לזאת שני בנים נפטרו בחייו, היה כותב על כל ספר את המשפט הבא: **"שהקב"ה הוא אוהב יותר מכל אוהב... טוב יותר מכל טוב... מיטיב יותר מכל מיטיב... מרחם יותר מכל מרחם..."** (כלשונו של בעל החוה"ל שער ד', פרק ג).

וכעת האוהב הגדול הזה הבורא כל עולמים, בצרה הנוראה הזאת **מדבר אלינו...** בדורות הראשונים הקב"ה היה מדבר ישירות אל האדם... בדורות מאוחרים יותר כשהחלה ירידה במדריגת כלל ישראל ולא היו ראויים לכזו התגלות החל לדבר לבניו אהוביו דרך הנביאים... ואח"כ כשהיה עוד ירידה החל לדבר דרך בת קול... דרך חלומות...

אבל היום בחשכות הנוראה שאנחנו שרויים בה הוא מדבר אלינו דרך כתיבה – התורה הקדושה. ודרך המעשים - שפועל בעולם... ולכן עשה הנהגה של מידה כנגד מדה, כדי שהאדם יעמוד על המשמעות המוסרית של התנהגותו ויבין את הקשר העצמי שבין החטא ועונשו ובין המעשה הטוב ושכרו...

אשר על כן, עלינו לשמוע ולקבל את המסר שהוא יתברך רוצה להשמיע לנו בצרה הנוראה הזאת.

נשאלת השאלה מה המסר?

את המסר לכך כותב הרמב"ם הקדוש בתחילת הלכות תעניות, "ודבר זה מדרכי התשובה הוא שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן..."

אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים ותוסיף הצרה צרות אחרות הוא שכתוב בתורה (ויקרא כ"ו) והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי...

בשביל מה באת לכאן?

כל יהודי כשיעשה חשבון הנפש אמיתי, ידע היטב על מה ולמה הגיעה אלינו הצרה הזאת. אבל אספר לך, ידידי היקר, סיפור שיתן לנו מבט על העבודה הרוחנית שלמענה בא כל יהודי לעולם, וכשהאדם יעשה חשבון הנפש לראות כמה הוא קרוב למטרה הוא ידע היטב מה לתקן:

היה יהודי עשיר גדול מאד שגר בדרום אפריקה, אותו גביר על אף שהיה רחוק משמירת תורה ומצוות היה מתומכיה הגדולים של "ישיבת מיר" בירושלים, יום אחד בתו חלתה במחלה הנוראה רח"ל האב לקח את בתו לרופא גדול מאד, ולאחר בדיקות מדוקדקות, נענה הרופא ואמר, שהמחלה במצב מאד מתקדם ואין מה לעשות.

האב לא ידע לשית עצות בנפשו, עד שעלה בדעתו שמכיון שהוא נותן כ"כ הרבה כסף לשיבת מיר בירושלים ע"כ מן הראוי שיסע לראשי הישיבה ולבקש מהם להתפלל להצלת בתו, הוא קם ונסע לשיבת מיר וניגש לרבי בינוש פינקל שהיה ראש הישיבה באותה עת, וסיפר לו על מחלת בתו וביקש ממנו שיעשה משהו למענה.

רבי בינוש קרא להגה"צ רבי מיכל גוטפרב וביקש ממנו שיקח את אותו יהודי למרן רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל בעל ה"קהלות יעקב" שיברך את בתו, ר' מיכל קם ונסע עם אותו יהודי לבעל ה"קהלות יעקב". כשבאו לשם, אמר ר' מיכל לגביר אתה תחכה כאן, ואני אכנס פנימה ואראה אם אפשר להכניס אותך.

איך שר' מיכל נכנס לחדרו של בעל ה"קהלות יעקב", קם בעל ה"קהלות יעקב" שהרגיש בטומאה הבוקעת ועולה מאותו יהודי שנכנס לביתו, והחל לצעוק עליו: "למה הבאת לביתי אדם שהוא מחלל שבת ואוכל נבילות וטריפות"? אני לא רוצה שיכנס לביתי!

ר' מיכל לא ידע מה לעשות, מצד א' הסטיפלער צודק, אבל מצד שני הוא חייב בכל מחיר לעזור ליהודי שהוא מהתומכים הגדולים של ישיבת מיר, כבקשתו של ראש הישיבה ר' בינוש, עד שעלה בדעתו לומר: "שהיהודי הזה בא מדרום אפריקא וא"כ בוודאי הוא בגדר תינוק שנשבה"...

בעל ה"קהלות יעקב" כששמע זאת סבר וקיבל, אולם אמר: "א"כ תאמר לו שלא יכנס לחדר אלא שיעמוד בפתח ואדבר עמו", היהודי ניגש לפתח והחל לבכות ולשיח את צרתו הגדולה: "בתו חלתה והרופאים נואשו מחייה, והוא בא לבקש ברכה מהרבי".

שאל אותו בעל ה"קהלות יעקב": "האם היא שומרת שבת, כשרות, טהרת המשפחה"? היהודי ענה ואמר: "לא".

אמר לו: בעל ה"קהלות יעקב": "צריכים להבין, לעולם הזה לא באים כדי לאכול תפוחי אדמה, לעולם הזה באים לעשות תכלית, באים לעבוד את הקב"ה, ואם לא עושים תכלית אז אין שום זכות וסיבה לחיות... וע"כ אם בתך תקבל על עצמה לחזור בתשובה אוכל לברך אותה שתבריא... וכך הוה..."

היעוד שלך!

אתה צריך להבין ידידי היקר, העולם לא הפקר, ולא באנו כאן לאכול תפוחי אדמה, ורק הנהגת ה' הוא להאריך אפן, אבל גבי דיליה בסוף (עי' מדרש רבה בראשית סז, ד), ובדרך כלל הוא גבי דיליה כשנתמלא הסאה של העוונות (עי' רש"י בראשית יט, כ). הרי שאם הגיע הצרה הזאת בהכרח שנתמלא הסאה רח"ל...

יש לי תחושה שאנחנו בדיוק במצב של יונה הנביא באוניה בעת בריחתו לתרשיש, ואבאר: הנה סיומו של היום הקדוש והנורא, היום הגדול ביותר בשנה "יום הכיפורים" היא תפילת נעילה, ולפני נעילת השער קוראים במפטיר את ספר יונה. "למה דווקא מפטיר יונה לפני נעילה?"

כי בספר יונה מופיע המסר על יעודינו ותפקידנו בעולם הזה, ואיך עלינו להגשים את היעוד הזה. הנה הקב"ה אומר ליונה: יש לי משימה עבורך! ליונה ישנן מאה סיבות טובות מדוע לא לקבל על עצמו את המשימה, עד שחז"ל אומרים שצדקות גדולה ספונה מאחורי סירובו לקבל את צו ד': הוא יודע שישראל קשים לשוב בתשובה, ולעומתם, העם הגויי קל לשוב. אלא שהקב"ה אינו מחפש רק צידקות, הקב"ה מעוניין שיקיימו את דברו, ולכן נחשב סירובו של יונה, לחטא.

מסר נוסף ישנו בסיפורו של יונה, המלמד את רחמיו העצומים של בורא כל העולמים, ריבון כל העולמים מוכן להסביר ליונה עיקרון זה באמצעות נסים רבים, סופות, ליתן ענק המסוגל לבלוע בני-אדם, קיקיון שצומח במדבר באופן נסי בין יום ונבל בין יום.

הקב"ה מוכן לעשות כל דבר ללמד לקח לבן-אדם אחד, אך צריך האדם להיות קשוב למה שהקב"ה מנסה לומר לו: **אני שולח אותך לביצוע משימה ועליך לעשותה, בכל מחיר, זה קל, זה קשה, עליך לעשותה, כדברי בדיוק תעשה - אומר הקב"ה - ללא שום חשבונות של צידקות, כל דבר אחר נחשב כאין וכאפס לעומת ביצוע שליחותי...**

על כל אחד ואחד מאתנו מוטלת משימה, אולי איננו מחבבים אותה ומעדיפים היינו להתעלם ממנה, ואולי אפילו מסיבות של צידקות או מסיבות דומות להן, אך סוף-סוף תפקידנו הוא **לשקם את כלל-ישראל, להיות אנשים גדולים**. כמו שכתוב בפסוק (שמות יט, ו) "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"... - לא לקלף תפוחי אדמה באתם לעולם... אלא **לדעת את כל התורה כולה... לקיים את כל התורה כולה...** בכל נתיב בחיים שיבחר האדם - בכללות המשימה טמון היעד הפשוט: להיות אנשים גדולים, וזה רק על-פי צו ה'.

אין לברוח מה'

לך ואשלחך "אל-נינוה העיר הגדולה" ושם תדבר ותאמר "את הקריאה אשר אנכי דובר אליך" - אומר הקב"ה ליונה, אך יונה חושב שיוכל לברוח מלפני ה', מושכל ראשון ביום-הכיפורים הוא להבין שאין לאן לברוח. אתם חושבים, אומר הקב"ה, שאם תנסו לעשות מה שאתם רוצים, - חיי הפקר של עולם הזה, או להחזיק סמארטפונים, לימודי אקדמיה, או תעסוקה במקום עבודה חילוני וכדו', - תוכלו לברוח מהקב"ה?

טעיתם טעות מרה!...

מהקב"ה לא בורחים, זה פשוט לא שייך, הוא נמצא בכל מקום ושולט בכל מקום. בסוף תמיד מגיע רגע החשבון... - ברגע שתבין עיקרון זה יחל תהליך השנוי החיובי באישיותך...

ביום-הכיפורים אדם עומד לפני בוראו. שנה שלמה הוא מתחמק, כביכול, אך עתה כולם "יעברון לפניך כבני מרון". זה הזמן של סגירת חשבון של השנה החולפת... זה הזמן של מילוי הסאה ומחליטים בשמים מה לגזור על האדם לשנה או לשנים הבאות, כמו שאת המגיפה הנוראה הזו גזרו עלינו בראש השנה האחרון...

ואז האדם צריך לעשות חשבון הנפש, הקב"ה שלח אותי לעולם, חנן אותי בשכל, נתן לי בריאות, אפשרויות גדולות, עונג ושמחה, העניק לי בגד ללבוש ולחם לאכול. הוא נתן לי הזדמנויות רבות ומה עשיתי עמן?

עלי היה ללכת למקום שישלח אותי אליו. אם שולח ה' את יונה לנינוה והוא לעומת זאת חושב שהוא הולך לתרשיש - הרי טעות בידו. **אדם אינו יכול לברוח מתפקידו.** (ועי' במ"ב ס"י תרכ"ב סק"ז, ובשה"צ סק"ו).

מה לך נרדם?

אבל לא עשינו את החשבון הנפש הזה כראוי, לא שבנו בתשובה, החשבון לא נסגר, וע"כ הביא אותנו הקב"ה כעת לסערה בלב ים, - תתארו לכם את יונה הנביא נמצא באוניה. משתוללת סופה חזקה, והאניה מטלטלת אנה ואנה "וה' הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאניה חשבה להשבר (יונה א, ד). פחד נורא ואיום...

ואולם יונה הולך לישון. "ויקרב אליו רב החבל ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך אולי יתעשת האלוקים לנו ולא נאבד" (יונה א, ו'). הפילו גורלות לדעת בשל מי הסער הזה, ואז הגורל נפל על יונה, ואכן יונה הנביא הודה באשמה, "ויאמר אליהם שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם (יונה א, יב).

זה מסר נצחי, שאם יש סערה בים, אם האניה חשבה להשבר, אם קורה אסון בעולם, אתם יודעים מי אשם?

לא שבעים אומות העולם, ואף לא החילונים, אלא יונה הנביא - היהודים החרדים לדבר ה' שלא מתנהגים כראוי (עי' יבמות ס"ג, א, אין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל), הרי שאשמים אנחנו... (ומכיון שאנחנו לא מוכנים לקבל עלינו את הדין, ולעשות תשובה, ע"כ מגיעה האינטשמיות ומזכירה לנו זאת בבירור ובחדות שאין כמוה!)

האנשים בספינה ניסו להמנע מהטלת יונה הנביא אל הים, אבל זה לא עזר, הים לא נרגע עד שלא הטילוהו אל הים, כך זה גם עם המגיפה הזו, היא לא תיעלם עד שעם ישראל לא ישוב בתשובה, ואפי' אם יצליחו כאן או שם, אבל הרבה דרכים למקום רח"ל...

ולכן על כל יהודי באשר הוא לשאול את עצמו: "מה-לך נרדם" - הכיצד מסוגל אתה לישון במצב נורא ואיום שכזה? האניה של היהדות החרדית מיטלטלת אנה ואנה, וחישה להשבר מגלי הים הנורא של המגיפה הנוראה - יהודים שוכבים על ערש דווי ונאנקים ביסורים, יש עשרות ומאות נפטרים רח"ל... יש עשרות מאות אלמנות ויתומים...

ואתה נרדם?!

זו שאלה נוקבת ומצמררת לכל יהודי באשר הוא. זו שאלה שחייבים לענות עליה תשובה שה' רוצה לשמוע... אתה לא יכול להמשיך לישון כי א"כ מי יודע מי יהיה הבא בתור רח"ל... הרי אם יונה הנביא לא עונה לשאלה הזו, הוא היה נטבע בים... זה מסביר מדוע אנחנו לא יכולים להרשות לעצמינו לישון...

עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת

"ויקם יונה וילך אל נינוה כדבר ה', ונינוה היתה עיר גדולה לאלוקים מהלך שלשת ימים. ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת" (יונה פ"ג, ג-ד). העם שמע את נבואתו של יונה הנביא לקח את דבריו ברצינות, וכפי שכתוב בנביא יונה בהמשך:

ויאמינו אנשי נינוה באלהים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם... ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בחזקה וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם. מי יודע ישוב ונחם האלהים ושב מחרון אפו ולא נאבד. וירא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה וינחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה".

אמנם נכון הוא שנינוה לא נהפכה, אך האם לכן נאמר שנבואתו של יונה כדבר רבש"ע לא התקיימה חס-ושלום?

אלא שנינוה אכן נהפכה.

ישנן דרכים רבות להפיכה. יונה אולי חשב שיבוא צבא, ישתלט על העיר וישמידה וכך היא תיהפך, אך תושבי נינוה עשו תשובה, ואף אם זמנית היא תשובה זו ולא תחזיק מעמד זמן רב, בכל זאת ניתן לומר שנינוה נהפכה. אתמול נינוה היתה רעה והיום היא טובה. גם על זה נופל לשון "נינוה נהפכת".

באומרם זאת, התכוונו חז"ל ללמדנו לקח ומסר חשוב ועמוק, והוא, שאת כל הגזירות שבאו על כל עם-ישראל באופן כללי, ועל כל פרט ופרט, יש לנו האפשרות לתרגמם כפי רצוננו ומשאלתנו. אם נגזר "נהפכת", אפשר לכוון את ה"נהפכת" לפירוש של עשיית תשובה.

רק תבא הביתה

אם תאמר, אני כ"כ רחוק, איך אני חוזר בתשובה, על מה?... איך?...

אומר הקב"ה, בני יקירי, אני אוהב אותך אהבת נפש, ידי הרחומה פתוחה ומחכה לך, - "כי ידך פתוחה לקבל שבים" - היד פתוחה ומזמינה כל יהודי באשר הוא לשוב אליו יתברך...

יתירה מזאת הוא יתברך, מוכן לעשות את כל המאמצים להציל את האדם מידי חטאיו המאיימים על חייו כמו שאמר הנביא יחזקאל "ואתה בן אדם אמר אל בית ישראל כן אמרתם לאמר כי פשעינו וחטאתינו עלינו ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה?"

אמור אליהם חי אני נאם ה' **אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה שוב שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל** (יחזקאל לג, י, יא)... עד כדי כך שאפילו "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו, ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כופר"... (איוב לג, כג-כד).

הסיפור הבא ימחיש זאת בבהירות: מעשה היה בבן יחיד יקר להוריו, במדינת קליפורניה שבארצות הברית, שהיה כשרוני מאד, והוחלט לגייסו לצבא האמריקני שנלחם בשעתו

בויאטנאם, לאחר מאבק עקוב מדם הסתיימה המלחמה בהסכם מביש מבחינת האמריקאים, הבן התקשר להוריו לבשר להם בשמחה רבה את מה שהם כבר ידעו, שהמלחמה נגמרה, ומקווה לשוב הביתה בעוד כשבועיים.

תוך כדי שיחה אמר הבן שברצונו לבקש מהם טובה.

מה הטובה שאלו הוריו?

יש לי חבר שמסר את נפשו למעני בכל הקרבות הקשים שנלחמנו נגד הויאטנאמים, הוא הציל את נפשי כמה פעמים ממוות בטוח, והיות והוא בחור יתום שגדל בפנימיות צבאיות, כעת אחרי המלחמה אין לו לאן ללכת האם אפשרי להביא אותו לביתנו ולגדלו כבן?

בודאי השיבו ההורים בשמחה, בחור שמסר את נפשו למען בנינו נעשה הכל בשבילו.

אבל הוסיף הבן ואמר, אני רוצה להבהיר, שהבחור הזה לא נראה כ"כ טוב, כיון שהוא נפצע למעני כמה פעמים ע"כ פניו הושחתו לבלי הכר, בנוסף לזאת הוא גם קצת צולע, כאן ההורים החלו לגמגם, לא רצו להכניס לביתם אדם בכזה מצב, הם הסכימו לתרום לו סכום כסף, שימצא לעצמו איזה מקום מגורים חילופי.

הבן הגיב באנחת צער, הוסיף כמה משפטי פרידה, וסיים את השיחה.

לא עוברים כמה ימים, וההורים מקבלים טלפון מהמפקדה הצבאית בויאטנאם שהבן שלהם לקח את נפשו בידיו בנסיבות מסתוריות, והלך לעולמו, בעוד יומיים יטיסו את ארונו לבית הקברות הצבאי בקליפורניה, שם יוכלו להפרד מבנם יקירם, שנלחם למען המולדת במסירות נפש.

יומיים של בכי ואבל, עברו על ההורים השכולים, יומיים של הרהורים נוגים מדוע בנם יקירם לקח את נפשו בכפו, והשאיר אותם בודדים לאנחות, סוף כל סוף עברו היומיים שנדמו לשנתיים מרוב צער כאב, נסעו ההורים לבית הקברות, הכניסו אותם לבית הליות הוציאו את ארון בנם שהגיע בטיסה ישירה מויאטנאם, פתחו את הארון לפנייהם כדי שיוכלו להפרד ממנו לנצח.

והנה כשפתחו את הארון וראו ההורים את בנם יקירם, שוכב בדממת נצח, פניו מושחתות כולו פצוע וחבול, אז הבינו הכל... אז הבינו שהחבר כביכול שהבן שאל עליו אם יכולים לארוחו בביתם, - היה הוא עצמו. הוא לא ידע איך הוריו יקבלו אותו אחרי פציעתו הקשה, ופניו המושחתות והמכוערות, - וכששמע את התשובה השלילית הבין שאין לו יותר מקום בבית הוריו והחליט לקחת את נפשו בכפו.

ההורים נפלו על הארון ופרצו בבכי מזעזע שנמש כל לב לשמעו, וזעקו, בנינו היקר לו היינו יודעים שמדובר בכך, הרי את כל העולם היינו הופכים בשבילך, היינו מגייסים את מיטב מנתחי הפלסטיקה של העולם כדי לשפר את מראה פניך, היינו מגייסים את מיטב הרופאים כדי לרפא את פציעתך הקשה, לו רק היית מגיע הביתה הרי היינו עושים הכל למענך, מדוע, **מדוע לא באת הביתה???**

הסיפור המצמרר הזה הוא הסיפור שלנו, הקב"ה שולח אותנו לעולם הזה, למלחמת היצר, למלחמה הקשה עם נסיונות החיים, כשאנחנו חושבים ורוצים לשוב אל ה' אבינו שבשמים, אנחנו מהרהרים האם יש לנו עוד סיכוי? האם הקב"ה האבא שבשמים יקבל אותנו? - הרי

אנחנו רח"ל פצועים מעוונות ופשעים, העיניים נפגמו מראיות אסורות, הפה התקלקל מדיבורים אסורים, הידים פצועים קשה ממעשים רעים, כל כולינו פצוע וחבול האם האבא שבשמים יסכים שנבא הביתה - בית ה'?

ואז הקב"ה אומר לנו, בני יקירי, ידי פתוחה לקבל אתכם רק **תבואו הביתה, ואני כבר ארפא את כל פצעיכם ופגמיכם... כי בשביל בן יקר ואהוב עושים הכל...**

יתירה מזאת אומר אבינו אב הרחמן אפי' אם קשה לנו לשוב הביתה, הוא יתברך מוכן ברוב טובו ואהבתו **שרק נפסע לכיון הבית כמה שאנחנו יכולים... ואת השאר הוא כבר יעשה...** כמו שכתוב בפסיקתא רבתי (פ' מד):

"שובה ישראל עד ה' אלהיך, משל לבן מלך שהיה רחוק מאביו מהלך מאה יום, אמרו לו אוהביו, חזור אצל אביך. אמר להם, איני יכול. שלח אביו ואמר לו, **הלך מה שאתה יכול לפי כחך, ואני בא אצלך בשאר הדרך**, - כך אמר להם הקדוש ברוך הוא (מלאכי ג' ז') **שובו אלי ואשובה אליכם...** - הקב"ה אומר לנו בניי אהובי רק תצעדו כמה שאתם יכולים, את השאר אני אעשה..."

מה נשתנה הלילה הזה?

כך בדיוק התרחשה יציאת מצרים, עם ישראל היה בשפל המדריגה, כפי שמובא (ילקוט בשלח רמז רל"ד) שהמלאכים קיטרגו בקריעת ים סוף "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה..." וא"כ איך הם זכו לצאת ממצרים?

הם זכו רק בזכות דבר אחד, שהיו **מוכנים** לצאת מהגלות, ותו לא מידי, ואילו אלו שלא היו מוכנים לצאת מהגלות מתו ונקברו במצרים (עי' מכילתא בשלח פר' יח). אלו שהיו מוכנים לצאת לא ידעו מה? הן לא ידעו איך? הם לא ידעו כלום, הם ידעו דבר אחד אנחנו רוצים לצאת מגלות מצרים ולהיות עבדי ה', את השאר עשה הקב"ה..."

והנה אנחנו עומדים סמוך ונראה לחג החירות, חג שיש בסגולת החג להביא את הגאולה, כמו גאולת מצרים, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז, טו). אבל צריך דבר אחד לרצות לצאת, את השאר יעשה הקב"ה, ועל כל יהודי להתחנן אליו יתברך על הגאולה הפרטית והכללית, כמו שהיה אומר בעל התפארת שלמה שכשמגיעים ל"כאן הבן שואל", יכול כל אחד לבקש רחמים על עצמו, בני ביתו, ובכל כלל ישראל...

בכל שנה אנחנו רגילים להסב דרך חירות, לובשים את הקיטל כהכנה לסדר נאכט כמו שאומר רבינו המהר"ל "נוהגים ללבוש בגד לבן בליל פסח לעבודת הסדר... וכדמיון זה היה הכה"ג משמש ביום הכפורים לפני ולפנים בבגדי לבן... וליל שמורים הוא כיום הכפורים בזה הענין וטעם שניהם נסתר שליל הסדר זה בחינה של כהן גדול שנכנס לפני ולפנים ולכן לובשים את הקיטל..."

ואז הילדים הקטנים אומרים במתיקות מלאכית "קדש..." שלימדו בחיידר, - אבל השנה סגרו לנו את החיידר... והילד שלמד בחיידר היה ממשיך בהתלהבות דקדושה "ווען דער טאטע קומט אהיים פון שול מאכט ער גלייך קידוש", אבל השנה חסר לנו בעוונותינו הרבים "קומט

אהיים פון שול", סגרו לנו את הבית מקדש מעט, את המעט של המעט של השראת השכינה... יש בתים רבים שאין בכלל את הטאטע כי הוא נספה בעונותינו הרבים, והילד הקטן דמעתו על לחיו ושואל מול כאב וצער של אמו האלמנה... איפה אבא?... למה הוא הלך?

אבל בכל אופן יהודי צריך בכל מצב להמשיך "קדש"... ואז כשתגיע ל"מה נשתנה" עליך לראות בעיני רוחך את כל הטרגדיות הנוראות... ולבכות ולהתחנן אליו יתברך, רבנו של עולם מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?... מה נשתנה החשכות הנוראה והאימה של השנה הזו מכל לילות הגלות?

הרי יש לך ולכל יהודי בלילה הקדוש והנורא הזה את הכח של כהן גדול ביום הכפורים שנכנס לפני ולפנים שיא הקדושה והמדריגות, שיא הקרבת אלוקים... לפעול גדולות ונצורות...

ואולי לכן, עשה הקב"ה שכולם יהיו בהסגר, כדי להביא אותנו השנה למדריגה של כהן גדול ביום הכיפורים כדי שנפעל ישועה ורחמים וגאולה שלימה, שהרי המשנה בריש יומא אומרת ששבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין". כדי להתבודד ולהתייחד עם ה' אלוקיו, כן עשה עמנו הבורא כל עולמים...

ולכן אחי היקר, הדומע והכואב, תנצל לאת הלילה הקדושה הזה, אל תרפה... תתחנן... מעומק הלב... עד שישמע שעותינו במרומים... וניושע בישועת עולמים, בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן...

מלב אל לב

ידידך י. הרשקוביץ

נ. ב. אני יודע המכתב הזה הוא מאד רציני... הוא נוקב מצמרר ומחייב, אבל מה אעשה גם המגיפה הזאת רצינית...

הקרבות שמתו מתו ברצינות... הקברים הטריים, שהתמלאו רק בשבועות האחרונים בעשרות ומאות נפטרים שהלכו לדרכם האחרונה בודדים, עלובים ועזובים כי לא יכלו ללוות אותם זה רציני...

האלמנות שמבכים את בעל נעוריהם ונשארו בודדים בעולם לשאת את מסע השכול והכאב עד ביאת ינון זה רציני...

היתומים שבוכים יומם ולילה... והולכים לשבת בליל הסדר בודדים וכואבים וזועקים אבא היכן אתה אני רוצה לשאול אותך את הארבע קושיות זה רציני...

זה רציני עד לאימה, זה שאלה של חיים... חייבים ולכן אנחנו חייבים להיות רציניים... אין לנו אופציה או דרך אחרת... מאשר להיות רציניים!!!...

ואז כשנהיה רציניים נזכה לגאולה רצינית ואמיתית...